

УДК 330.322(477)

М.П. Харчук*Дійсний член Української академії наук, м. Київ*

ЯК ПОЛПШИТИ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ

У статті обґрунтовується потреба України в іноземних інвестиціях. Запропоновано низку заходів у галузі законодавства, адміністративного управління, промисловості та будівництва, що мають підвищити ефективність процесу залучення іноземних інвестицій.

Ключові слова: стратегія, поліпшення, інвестиційний клімат, приплив інвестиційних пропозицій

Жити в успішній і багатій країні, яка процвітає, якою можна пишатись і яку поважають та визнають у світі, — це мрія кожного з нас. Проте для реалізації такого бажання потрібні економічний підйом держави, зростання обсягів виробництва, збільшення кількості робочих місць, причому не на одиниці, а на мільйони. Вирішенню зазначених завдань може сприяти створення нових виробництв, передусім тих, що випускатимуть нову для України продукцію, зокрема техніку й обладнання.

Та для цього необхідні інвестиції — як внутрішні, так і зовнішні. Якщо у регіони прийдуть інвестори, там з'являться можливості для підвищення заробітних плат, пенсій, соціальних виплат. Однак щоб у інвесторів виникало бажання працювати в Україні та сміливо вкладати кошти в розвиток вітчизняної економіки, потрібно забезпечити їм надійні та комфортні умови для роботи, тобто створити належний інвестиційний бізнес-клімат.

Колишній віце-прем'єр-міністр України Сергій Тігіпко в одному з інтерв'ю зазначав: “Якщо нині ми не зможемо зацікавити інвесторів — втратимо можливості розвивати і заново будувати країну. При економічному потенціалі України це просто неприпустимо” [1].

Для підвищення ефективності процесу залучення інвестицій, на наш погляд, потрібно здійснити низку організаційних заходів.

По-перше, необхідно об'єднати структури, які вирішують питання інвестування в країні (на сьогодні їх дві), в межах створеного відповідно до Указу Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010 Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України.

По-друге, потрібно налагоджувати співробітництво з Міжнародним трейд-клубом, що працює в Україні, президентом якого є Анджей Грабовський, а також із посольствами, іноземними компаніями, котрі діють на території нашої держави.

По-третє, необхідним є діалог між державою та підприємствами щодо збільшення обсягу випуску продукції певних категорій. Особливо стосовно тих продукції та обладнання, що зазвичай ввозяться з-за кордону, — пропозиції щодо інвестицій, потрібних для їх випуску, слід приймати на державному рівні.

По-четверте, на інвестиційний рух суттєво впливають затримки з вирішенням питань стосовно виділення та оформлення земельних ділянок під забудову. Згідно з трьома постановами уряду та Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву” від 16 вересня 2008 р. № 509-VI виділення земельних ділянок інвесторам під забудову здійснюється на основі аукціону шляхом проведення земельних торгів. Організація аукціонів потребує тривалого часу та значних витрат коштів у зв'язку з необхідністю підготовки низки супутніх технічних матеріалів та схем, а також встановлення термінів оголошень і проведенень самих земельних торгів (аукціонів).

Абсолютно нормально, якщо на отримання певної земельної ділянки під забудову є два або більше претендентів. А якщо той, хто цього бажає, лише один? Тоді, на нашу думку, немає потреби готувати таку значну кількість документів для проведення торгів, витрачаючи на це кошти і час, а також ризикуючи, що за період підготовки документів інвестори можуть змінити своє рішення і надалі відмовитися від інвестицій у відповідний проект на певній території. Такі випадки у практиці траплялися. Тобто, наприклад, при будівництві житлового комплексу за наявності лише одного інвестора раціональніше буде не проводити аукціонів, а терміново виділити земельну ділянку навіть без орендної плати за користування землею на період будівництва. Результатом таких дій стане зниження вартості квадратного метра житла в цьому комплексі.

Якщо є два і більше претендентів на земельну ділянку, то необхідно провести конкурс (земельні торги), але значно скоротити термін підготовки відповідних документів та їхню кількість.

Потрібно взагалі суттєво спростити оформлення дозвільних документів на будівництво, зменшити кількість рішень сесій місцевих рад, що супроводжують етапи підготовки цих документів.

Дозвільна й погоджувальна системи в Україні потребують негайного реформування. Це підтверджує рейтингове дослідження Міжнародної фінансової корпорації “Ведення бізнесу”, відповідно до якого за показником “Дозвільна система у будівництві” Україна посідає одне з останніх місць серед 183 країн, що досліджувалися [2].

На виконання доручення Президента України В.Ф. Януковича Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України розробило законопроект “Про регулювання містобудівної діяльності, отримання земельної ділянки під забудову”, а 17 лютого 2011 р. було прийнято Закон України “Про регулювання містобудівної діяльності” № 3038-VI.

Закон, що дуже важливо, передбачає скорочення дозвільних та погоджувальних процедур, і зокрема зменшення часу на їхнє оформлення. Якщо раніше вся процедура отримання дозвільних документів тривала рік і більше, то в законопроекті було запропоновано скоротити цей процес до двох місяців. Спрощення дозвільних процедур, безумовно, сприятиме припливу інвестицій в Україну.

По-п’яте, при інвестуванні того чи іншого виробництва важливим чинником є банківські кредити. Перед кризою у вітчизняній економіці ставки за кредитами підвищилися до рівня 15 % річних у гривні. На наш погляд, для економіки країни, яка розвивається, це досить прийнятна ставка, що, за висновками економістів, дає змогу забезпечувати належні рентабельність виробництва та рівень повернення кредитів. У зв’язку з цим необхідно надавати банкам більше можливостей працювати на розвиток економіки держави і використовувати нещодавно набутий досвід кредитування. Зрозумілою є потреба економіки в кредитуванні, в отриманні фінансових ресурсів за досягнутим або й меншим рівнем ставки (до 5 %).

Надзвичайно важливим для залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій є якісний та надійний облік земельних ресурсів у населених пунктах, чому, безумовно, сприятиме земельний банк.

Це зовсім не повний перелік чинників, що сприяють залученню інвесторів та поліпшенню інвестиційного процесу. Однак їх потрібно врахувати, адже дію таких чинників уже перевірено у практичній діяльності. Головне під час залучення фінансових ресурсів — увага до інвестора, повага до нього, а також надання всієї можливої допомоги в супроводі дозвільної документації.

“Насторожує те, що збільшується обсяг прямих інвестицій, які входять із України. Здається, Україні самій би залучати інвестиції, однак 700 мільйонів виведено з країни в 2010 році та вкладено в економіку інших держав. Для порівняння: за минулий 2009 рік ця цифра становила лише 100 мільйонів — зростання у сім разів відпливу коштів”, — підкреслив виконавчий директор незалежного Міжнародного фонду Блейзера Олег Устенко [3].

Необхідно вжити низку заходів щодо зменшення кредитних ставок та збільшення кредитних ресурсів.

Отже, виконання запропонованих кроків дасть змогу підвищити привабливість України для потенційних інвесторів і забезпечити значний приплив інвестицій, що сприятиме розвитку вітчизняної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тишевская Е. Сергей Тигипко: “Регионам нужны эффективные управленцы” [Электронный ресурс] / Е. Тишевская // Аргументы и факты в Украине. — 2010. — 28 окт. — Режим доступа : <http://www.aif.ua/politic/article/22652>.

2. Яцуба В. Мінрегіонбуд дає старт дерегуляції будівельної діяльності в Україні / В. Яцуба // Урядовий кур'єр. — 2010. — № 229. — 7 груд. — С. 5.

3. Каплюк Г. Что пугает инвестора в Украине? [Электронный ресурс] / Г. Каплюк, А. Блохтур // Главком. — 2010. — 26 окт. — Режим доступа : <http://glavcom.ua/articles/2011.html>.

Надійшла 23.03.2013

Харчук М.П. *Как улучшить инвестиционный климат в Украине.*

В статье обосновывается необходимость для Украины иностранных инвестиций. Предлагается ряд мер в области законодательства, административного управления, промышленности и строительства, которые должны повысить эффективность процесса привлечения иностранных инвестиций.

Ключевые слова: стратегия, улучшения, инвестиционный климат, приток инвестиционных предложений

Kharchuk M.P. *How to improve investment climate in Ukraine.*

The article emphasizes the need for Ukraine to inflow foreign investments. In order to make the process of attracting foreign investments more effective, the author suggests a set of measures in the field of legislation, administration, industry and agriculture.

Keywords: strategy, improvement, investment climate, inflow of investment proposals